

UZASADNIENIE

Powód M. M. wniósł o zasądzenie od pozwanego M. P. kwoty 1.119,12 zł wraz z odsetkami od dnia 15 sierpnia 2012 r. do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania.

Powód wskazał, iż dnia 1 września 2011 r. zawarł z pozwanym umowę najmu lokalu położonego w K. przy ul. (...). Umowa została zawarta na czas nieokreślony. Pozwany zobowiązany był do płacenia czynszu w kwocie 1.320 zł netto w terminie do 10 dnia każdego miesiąca z góry. Pozwany miał nadto uiszczać opłaty eksploatacyjne za energię elektryczną i wodę według wskazań liczników. Koszty wywozu nieczystości, telewizji kablowej oraz internetu pozwany miał pokrywać we własnym zakresie. Pozwany nie uregulował w całości czynszu najmu i opłat eksploatacyjnych za miesiąc sierpień 2012 r. wynikających z faktury VAT nr (...) na łączną kwotę 1.119,12 zł, której to kwoty powód domaga się od pozwanego w niniejszym postępowaniu.

Nakazem zapłaty z dnia 17 kwietnia 2015 r., wydanym w postępowaniu upominawczym w sprawie o sygnaturze akt VI GNc 1495/15 Sąd Rejonowy w Gdyni orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

W ustawowym terminie pozwany wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty zaskarżając go w części, tj. ponad kwotę 383,20 zł oraz odsetek od kwoty 735,92 od dnia 15 sierpnia 2012 r. do dnia 30 marca 2013 r. oraz od kwoty 382,20 zł od dnia 15 sierpnia 2012 r. do dnia zapłaty. Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w tym zakresie oraz zasądzenie kosztów postępowania. Przyznał, że strony łączyła umowa najmu z dnia 1 września 2011 r. oraz że zobowiązany był uiszczać miesięczny czynsz w kwocie 1.985,44 zł. Pozwany wskazał, że uiszczył dochodzone przez powoda świadczenie w kwocie wyższej niż wynika to z pozwu. Pozwany dołączył do sprzeciwu dowody wpłaty, z których wywodzi, iż jest z powodem rozliczony w zakresie spornej faktury VAT nr (...), albowiem uiszczył na jej poczet kwotę 1.602,24 zł.

Sąd I instancji dokonał następujących ustaleń faktycznych:

W dniu 1 września 2011 r. powód M. M. (...).H.U.P. (...) M. M. z siedzibą w K. zawarł z pozwanym M. P. (...) -Wynajem (...) z siedzibą w K. umowę najmu lokalu położonego w K. przy ul. (...). Umowa została zawarta na czas nieokreślony. Pozwany zobowiązany był do płacenia czynszu najmu w kwocie 1.320 zł netto w terminie do 10 dnia każdego miesiąca z góry. Pozwany miał nadto uiszczać opłaty eksploatacyjne za energię elektryczną i wodę według wskazań liczników. Koszty wywozu nieczystości, telewizji kablowej oraz internetu pozwany miał pokrywać we własnym zakresie.

W dniu 7 sierpnia 2012 r. powód wystawił pozwanemu fakturę VAT nr (...) tytułem czynszu za sierpień 2012 oraz kosztów zużycia wody i prądu na kwotę 1.985,44 zł. Pozwany nie uregulował w całości czynszu najmu i opłat eksploatacyjnych za miesiąc sierpień 2012 r. Do zapłaty z faktury VAT nr (...) pozostaje kwota 1.119,12 zł,

W dniu 28 lutego 2013 r. pozwany dokonał wpłaty na rzecz powoda kwoty 2.645 zł na poczet należności wynikających z faktur VAT nr (...) oraz FS (...), co zostało potwierdzone dowodem wpłaty KW nr (...). W dniu 30 marca 2013 r. pozwany dokonał wpłaty na rzecz powoda kwoty 4.899 zł na poczet należności wynikających z faktur VAT nr (...), FS (...) oraz FS (...), co zostało potwierdzone dowodem wpłaty KW nr (...). W dniu 29 kwietnia 2012 r. pozwany dokonał wpłaty na rzecz powoda kwoty 2.000 zł na poczet należności wynikających z faktur VAT nr (...) oraz FS (...), co zostało potwierdzone dowodem wpłaty KW nr (...).

Przed zawarciem umowy najmu z pozwanym powoda łączyła umowa najmu tego samego lokalu zawarta z D. P.. Pozwany nie płacił powodowi czynszu najmu regularnie, dokonane wpłaty nie pokryły w całości zadłużenia z faktury VAT nr (...). Wpłaty dokonane przez pozwanego dotyczyły również zobowiązań D. P. wobec powoda wynikających z faktur VAT nr (...), FS (...).

Opierając się na tak ustalonym stanie faktycznym, uznał Sąd I instancji, że powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości.

W niniejszej sprawie pozwany wskazywał, iż jest rozliczony z powodem w zakresie przekraczającym kwotę 383,20 zł, gdyż dokonał na rzecz powoda gotówkowej wpłaty na poczet pozostałej części należności wynikającej z faktury VAT nr (...). Powód przyznał, iż pozwany dokonał na jego rzecz wpłat wynikających z dowodów wpłaty KW nr (...), KW nr (...) oraz KW nr (...) oraz że powód dokonał ich zaliczenia na podstawie art. 451 k.c. w pierwszej kolejności na poczet zadłużenia z tytułu odsetek za opóźnienie, a w dalszej kolejności na poczet należności głównych wynikających z faktur VAT wskazanych w dowodach wpłaty.

Powód wskazał, iż wpłatę potwierdzoną dokumentem KW (...) z dnia 28 lutego 2013r. na kwotę 2.645,00 zł uiszczona przez pozwanego na poczet: faktury VAT nr (...) z dnia 9 maja 2009 r. wystawionej na kwotę 2.061,80 zł termin płatności 24 czerwca 2009r. oraz faktury VAT nr (...) z dnia 10 czerwca 2009 r. wystawionej na kwotę 2.061,80 termin płatności 24 czerwca 2009 r. Na dzień płatności wskazanych faktur (tj. na dzień 28.02.2013r.) odsetki za opóźnienie od faktury VAT nr (...) wynosiły 1.011,19 zł, zaś od faktury VAT nr (...) wynosiły 987,69 zł

Łączne zatem zadłużenie z faktur nr (...) na dzień zapłaty wynosiło 6.122,48 zł (4.123,60 zł należność główna i 1.998,88 zł odsetki). Z wpłaconej kwoty 2.645 zł powód zgodnie z art. 451 k.c. zarachował kwotę 1.998,88 zł na odsetki za opóźnienie od należności głównych z faktur nr (...). Po rozliczeniu odsetek do zarachowania pozostała kwota 646,12 zł. Kwota ta nie wystarczyła na uregulowania żadnej z faktur w całości, wobec czego powód podzielił ją na dwie równe części po 323,06 zł i zgodnie z wolą pozwanego pomniejszył o 323,06 zł należności główne z faktur VAT nr (...). Z faktury VAT nr (...) zamiast kwoty 2.061,80 zł do zapłaty zostało 1.738,74 zł, zaś z faktury VAT nr (...) zamiast kwoty 2.061,80 zł do zapłaty zostało 1.738,74 zł.

Wpłatę potwierdzoną dokumentem KW (...) z dnia 30 marca 2013r. na kwotę 4.899 zł pozwany uiszczył na poczet faktury VAT nr (...) z dnia 10 czerwca 2009r. (z której do zapłaty od 28.02.2013r. pozostawało 1.738,74 zł + odsetki za opóźnienie naliczane od tej kwoty od 28.02.2013r.), faktury VAT nr (...) z dnia 12 lipca 2012r. na kwotę 1.985,44zł, termin płatności do 19 lipca 2012 r., faktury VAT nr (...) z dnia 07 sierpnia 2012r., na kwotę 1.985,44 zł termin płatności 14 sierpnia 2012r.

Na dzień płatności tych faktur (tj. na dzień 30.03.2013r.) odsetki za opóźnienie wynosiły: od faktury nr (...) 18,58zł, od faktury nr (...)/2012 179,61 zł oraz od faktury nr (...)/2012 161,23 zł. Łączne zatem zadłużenie z faktur (...) na dzień zapłaty wynosiło 6.069,04 zł (5.709,62 zł należność główna i 359,42 zł odsetki).

Z wpłaconej kwoty 4.899 zł powód kwotę 359,42 zł zarachował na odsetki za opóźnienie od należności głównych z faktur nr (...). Pozostałą kwotę 4.539,58zł podzielił w następujący sposób: kwotę 1.738,74zł zgodnie z wolą pozwanego zaliczył na poczet najdalej wymagalnej wierzytelności faktury nr (...), przez co faktura ta została zapłacona w całości. Do rozdysponowania pozostała kwota 2,800,84zł. Z tej kwoty powód kwotę 1.985,44 zł zaliczył na poczet należności głównej z faktury (...), przez co dług z tej faktury wygasł całkowicie.

Powodowi pozostała do rozdysponowania kwota 815,40 zł. Powód całą tę kwotę zaliczył na poczet należności głównej z faktury nr (...). Na skutek tego z faktury tej pozostało do zapłaty 1.170,04 zł. Powód domaga się z tej faktury w niniejszym postępowaniu zapłaty kwoty 1.119,12 zł.

Art. 451 k.c. stanowi, iż dłużnik mający względem tego samego wierzyciela kilka długów tego samego rodzaju może przy spełnieniu świadczenia wskazać, który dług chce zaspokoić. Jednakże to, co przypada na poczet danego długu, wierzyciel może przede wszystkim zaliczyć na związane z tym długiem zaległe należności uboczne oraz na zalegające świadczenia główne (§ 1). Jeżeli dłużnik nie wskazał, który z kilku długów chce zaspokoić, a przyjął pokwitowanie, w którym wierzyciel zaliczył otrzymane świadczenie na poczet jednego z tych długów, dłużnik nie może już żądać zaliczenia na poczet innego długu (§ 2). W braku oświadczenia dłużnika lub wierzyciela spełnione świadczenie zalicza się przede wszystkim na poczet długu wymagalnego, a jeżeli jest kilka długów wymagalnych - na poczet najdawniej wymagalnego (§ 3).

W niniejszej sprawie pozwany dokonując poszczególnych wpłat wskazywał, który dług chce zaspokoić. Powód jednak na podstawie art. 451 § 1 zd. drugie k.c. mógł wpłatę przypadającą na poczet danego długu (danej faktury VAT) przede wszystkim zaliczyć na związane z tym długiem zaległe należności uboczne – odsetki za opóźnienie. Dłużnik tylko wtedy, gdy w ramach zaspokajanego długu nie występują zaległe należności uboczne (np. odsetki), nie jest ograniczony w zakresie dokonanego wyboru długu, który płaci. Prawo dłużnika jest jednak tamowane uprawnieniami wierzyciela, który ma prawo zaspokojenia z tego, co przypada na rachunek danego długu, przede wszystkim zaległych należności ubocznych np. kosztów postępowania oraz zalegających świadczeń głównych. W stosunku do sposobu zarachowania dokonanego przez wierzyciela dłużnikowi nie przysługuje prawo sprzeciwu. W takiej sytuacji wierzyciel nie jest związany wyborem sposobu zaliczenia zapłaty dokonany przez dłużnika i nawet wówczas, gdy dłużnik wyraźnie stwierdzi, że spona należność główną może zaliczyć wpłatę na poczet należności ubocznych (por. wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 7 lipca 2011 r., III Ca 408/11, LEX nr 1713752, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2005 r., II CK 433/04, LEX nr 284127).

W ocenie Sądu I instancji powód prawidłowo na podstawie art. 451 § 1 k.c. dokonał rozliczenia dokonanych przez pozwanego wpłat. W sytuacji, gdy po zaliczeniu spełnionego świadczenia w pierwszej kolejności na odsetki za opóźnienie pozostała kwota, która nie wystarczyła na pokrycie obu długów (z obu faktur wskazanych przez pozwanego), powód zasadnie zaliczył pozostałą kwotę w częściach równych na poczet każdej z faktur VAT.

Wskazał dalej Sąd, że pozwany nie zakwestionował prawidłowości dokonanego przez powoda i przedstawionego w piśmie procesowym z dnia 24 maja 2016 r. zarachowania wpłat pozwanego.

Okoliczność, że wpłaty zostały dokonane nie przez pozwanego osobiście, a przez jego pracownika D. P. oraz że płatności dotyczyły również długu D. P. wynikającego z faktur VAT nr (...) oraz FS (...) pozostaje bez znaczenia dla oceny, które należności pozwany wobec powoda uregulował. Nie było również żadnych przeszkód aby pozwany uregulował dług D. P. w stosunku do powoda, zaś okoliczność, na podstawie jakich ustaleń z D. P. to uczynił, pozostaje bez związku z niniejszą sprawą i oceną zasadności roszczenia powoda.

Sąd uznał zatem, iż pozwany dokonał na rzecz powoda wpłat na poczet faktur, które wskazał w dowodach wpłaty KW (...), KW (...) oraz KW (...). Powód prawidłowo dokonał zaliczenia wpłaconych kwot w pierwszej kolejności za poczet odsetek za opóźnienie. W wyniku takiego rozliczenia do zapłaty ze spornej faktury VAT nr (...) pozostała kwota 1.170,40 zł. Powód w niniejszej sprawie domagał się z tej faktury zapłaty kwoty niższej 1.119,12 zł. Pozwany zakwestionował żądanie pozwu wyłącznie w zakresie przekraczającym kwotę 383,20 zł, tj. co do kwoty 735,92 zł wraz z odsetkami od dnia 15 sierpnia 2012 r. do dnia 30 marca 2013 r. oraz w zakresie odsetek od kwoty 382,20 zł od dnia 15 sierpnia 2012 r. do dnia zapłaty. Nakaz zapłaty z dnia 17 kwietnia 2015 r. uprawomocnił się zatem do kwoty w zakresie 383,20 zł.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł pozwany, zaskarżając go w całości.

Pozwany zarzucił wyrokowi naruszenie prawa materialnego w postaci błędnej wykładni art. 451 § 1 zdanie drugie kc, poprzez uznanie przez Sąd, że do skutecznego zaliczenia przez wierzyciela wpłat dłużnika na poczet należności ubocznych nie jest konieczne złożenie takiego oświadczenia dłużnikowi.

W konkluzji wniósł o zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie od strony powodowej kosztów postępowania, w tym za pierwszą i drugą instancję.

W uzasadnieniu podniósł pozwany, że do skutecznego zaliczenia przez powoda wpłat dokonanych przez pozwanego na poczet wierzytelności na poczet należności ubocznych, a nie na poczet długu głównego, niezbędne jest złożenie przez powoda odpowiedniego oświadczenia pozwanemu, co nie miało miejsca. Wylczenie roszczenia wskazujące na rozliczenie dokonane przez powoda nastąpiło dopiero w piśmie powoda z dnia 24 maja 2016 r. – już w toku procesu. W ocenie pozwanego nie nastąpiło złożenie takiego oświadczenia ani przed procesem, ani w samym pozwie. Tym samym, zaliczenie dokonane przez powoda jest bezskuteczne, co skutkować winno oddaleniem pozwu z uwagi na dokonanie przez pozwanego zapłaty świadczenia.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania na jego rzecz według norm przepisanych.

Wskazał w niej, że w jego ocenie dokonanie rozliczenia przez wierzyciela zaliczenia kwot wpłaconych przez dłużnika na poczet bądź należności głównej, bądź należności ubocznych nie wymaga skwitowania przez dłużnika, nie jest też ograniczone żadnym terminem materialnym. Wskazał też powód na orzecznictwo, wskazujące, że dochodząc roszczenia, wierzyciel może dokonać zaliczenia wpłat na roszczenia uboczne do zakończenia rozprawy głównej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jako nieuzasadniona podlegała oddaleniu.

Sąd Rejonowy dokonał wnikliwej oceny zgromadzonego materiału dowodowego i poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, z których wywiódł trafne wnioski prawne, które Sąd Okręgowy w pełni aprobuje i przyjmuje za własne.

Zarzuty apelacji należy uznać za chybione.

Zarzuty apelacji opierają się na przekonaniu o nieskuteczności rozliczenia wpłat pozwanego dokonanych przez powoda, z uwzględnieniem rozliczenia wpłat w pierwszej kolejności na roszczenia uboczne.

Stanowisko to jest niezasadne. Co prawda zgodzić się można ze stwierdzeniem pozwanego, że stanowisko powoda winno być znane pozwanemu, rozliczenie wpłat następuje bowiem przez oświadczenie wierzyciela. Jednak przepis art. 451 § 1 kc nie wskazuje żadnego terminu, w którym uprawnienie swoje może wierzyciela wykonać. Nie wymaga również skwitowania przez dłużnika. Przenosząc te rozważania materialne, na grunt rozwiązań procesowych, należy wskazać, że Sąd przychylił się do poglądu, zgodnie z którym wskazanie przez powoda w toku procesu swojego stanowiska co do rozliczeń wpłat dokonanych przez pozwanego jest wiążące. Wskazać należy zresztą, że w sumie pozwany wskazując na spóźnione oświadczenie powoda nie umiał wskazać, dlaczego owo opóźnienie miało mieć skutek dla rozstrzygnięcia. Jest bezsporne, że przedstawienie rozliczenia nastąpiło przed zamknięciem rozprawy głównej, był to więc element, który sąd miał obowiązek wziąć pod uwagę.

Konkludując wskazać trzeba, że rozliczenie wpłat, jakie przedstawił powód pismem w toku procesu było skuteczne. Pozwany nie zakwestionował sposobu wyliczenia, ani kwot ani dat wskazanych w wyliczeniu. Prawidłowo więc Sąd I instancji dokonał obliczeń roszczenia należnego powodowi.

Mając na uwadze powyższe koniecznym stało się przez Sąd Okręgowy na mocy art. 385c k.p.c. oddalenie apelacji.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 98 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, jak w punkcie II wyroku uznając stronę pozwaną za wygrywającą to postępowanie w całości. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika procesowego ustalono na podstawie § 2 pkt 2 w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804), w brzmieniu obowiązującym w dniu złożenia apelacji, przy zastosowaniu dwukrotnej stawki minimalnej z uwagi na nakład pracy pełnomocnika strony powodowej.